

SIMPÒSIUM INTERNACIONAL D'HISTÒRIA DE L'ENGINYERIA

Barcelona, 18-19 setembre 2000

Diumenge 17 de setembre de 2000

(Domingo 17 de Septiembre/Sunday 17th September 2000)

18.00-20.00 Entrega de documentació/ *entrega de documentación/registration*

Dilluns 18 de setembre de 2000

(Lunes 18 de Septiembre/Monday 18th September 2000)

9.00-9.30 Entrega de documentació/ *entrega de documentación/registration*

9.30-10.15 Inauguració/*inauguración/opening session*

10.15-11.00 Conferència/*conferencia/lecture*

11.00-11.15 Pausa/*break*

11.15-13.00 L'Enginyeria Industrial a Espanya/*La Ingeniería Industrial en España/Industrial Engineering in Spain*

15.00-16.45 L'Enginyeria Industrial als Estats Units d'Amèrica/*La Ingeniería Industrial en los Estados Unidos de América/Industrial Engineering in the United States*

16.45-17.15 Pausa/*break*

17.15-20.30 Comunicacions/*comunicaciones/communications*

Dimarts 19 de setembre de 2000

(Martes 19 de Septiembre/Tuesday 19th September 2000)

9.00-10.45 Comunicacions/*comunicaciones/communications*

10.45-11.00 Pausa/*break*

11.00-13.15 L'Enginyeria pre-industrial a Espanya/*La Ingeniería pre-industrial en España/Pre-industrial Engineering in Spain*

15.00-16.30 Comunicacions/*comunicaciones/communications*

16.30-17.00 Pausa/*break*

17.00-19.15 L'Enginyeria Industrial a Europa/*La Ingeniería Industrial en Europa/Industrial Engineering in Europe*

19.15-20.30 Clausura/*closing session*

Lloc/lugar/address: ETS Enginyeria Industrial de Barcelona

(Universitat Politècnica de Catalunya)

Av. Diagonal, 647, 08028 Barcelona

Tel. 34 934 016 629 fax 34 934 011 713 e-mail

crht@etseib.upc.es

PROGRAMA/PROGRAMME

Diumenge 17 de setembre de 2000

(Domingo 17 de Septiembre/Sunday 17th September 2000)

18.00-20.00 Entrega de documentació/ *entrega de documentación/registration*

Dilluns 18 de setembre de 2000

(Lunes 18 de Septiembre/Monday 18th September 2000)

9.00-9.30 Entrega de documentació/ *entrega de documentación/registration*

9.30-10.15 Inauguració/*inauguración/opening session*

10.15-11.00 Conferència/*conferencia/lecture*: Guillermo Lusa Monforte (Universitat Politècnica de Catalunya) "150 años de Ingeniería Industrial en España"

11.00-11.15 Pausa/*break*

11.15-13.00 **L'Enginyeria industrial a Espanya/La Ingeniería Industrial en España/Industrial Engineering in Spain**

Relator/*commentator*: Antoni Roca Rosell

- José Manuel Cano Pavón (Universidad de Málaga) "El Real Instituto Industrial de Madrid 1851-1867"
- Isabel Garaizar (Universidad del País Vasco) "La Escuela de Ingenieros Industriales de Bilbao"
- Francesc Barca Salom (Universitat Politècnica de Catalunya). "La càtedra Ferran Tallada i els inicis de l'enginyeria nuclear a Barcelona"

15.00-16.45 **L'Enginyeria industrial als Estats Units d'Amèrica/La Ingeniería Industrial en los Estados Unidos de América/Industrial Engineering in the United States**

Relator/*commentator*: Pere Grapí i Vilumara

- Eda Kranakis (University of Ottawa) "The Decline Of The Seven Year Apprenticeship: Rethinking The Conflict Between 'Shop Culture' and 'School Culture'"
- Bruce Seely (National Science Foundation) "From Design to Science and Back: American Engineering Education in the 20th Century"
- Ruth S. and Neil Cowan (State University of New York) "Young Ladies Need not Apply: a History of Women in American Engineering Education"

16.45-17.15 Pausa/*break*

17.15-20.30 Comunicacions/*comunicaciones/communications*

Sala A/Room A

Orígens de l'electrotècnia/Orígenes de la electrotecnia/Origins of Electrotechnics

17.15-17.30- Sudrià Andreu, Antoni (Universitat Politècnica de Catalunya) “Luz sobre los primeros ensayos de alumbrado eléctrico en Barcelona (1852)”

17.30-17.45 - Alayo Manubens, Joan Carles (Endesa) “La tecnología eléctrica abans de l'any 1881. El naixement de la indústria elèctrica a partir de l'enllumenat”

17.45-18.00 - Eguíluz Morán, Luis Ignacio; Cavia, M. Ángeles; Mañana, Mario (Universidad de Cantabria) “Francisco de Paula Rojas, un pionero de la electrotecnia en España”

18.00-18.15- Eguíluz Morán, Luis Ignacio; Mañana, Mario; Lavandero, José C. (Universidad de Cantabria) “Una década trascendental en el desarrollo de la Electrotécnica (1882-1891)”

18.15-18.30 - Sánchez Miñana, Jesús (Universidad Politécnica de Madrid) “Antonino Suárez Saavedra (1838-1900), telegrafista, ingeniero eléctrico y divulgador”

18.30-18.45- Debat/*debate/discussion*

18.45-19.00 Pausa/*break*

Ensenyament i aplicacions de l'electrotècnia/Enseñanza y aplicaciones de la electrotecnia/ Training and application of electrotechnics

19.00-19.15 - Perat, J.I.; Sánchez López, Josep Antoni; Andrada, P. (Universitat Politècnica de Catalunya) “Evolució dels plans d'estudi d'electricitat a l'Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú”

19.15-19.30 - Eguíluz Morán, Luis Ignacio; Lavandero, José C.; Sánchez, Paulino (Universidad de Cantabria) “Historia del desarrollo de tecnologías industriales para el control de la corriente continua”

19.30-19.45 - Calvo Calvo, Ángel (Universitat de Barcelona) “Los cables submarinos: una rama emergente en la ingeniería civil en el siglo XIX”

19.45-20.00 - Rovira i Ragué, Josep M. (Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya) “Els inicis de la traccció elèctrica a Barcelona”

20.00-20.15 - Ferran Boleda, Jordi (UB) “L'enginyeria elèctrica a l'Exposició Universal de 1929”.

20.15-20.30 Debat/*debate/discussion*

Sala B/Room B

Educació tècnica (I)/Educación técnica (I)/Technical education (I)

17.15-17.30 - Ramón Teijelo, Javier (Universitat Autònoma de Barcelona) “Aproximación al Real Conservatorio de Artes: precedente oficial de las escuelas de ingenieros industriales (1824-1850)”

17.30- 17.45- Ibiza Cots, Imma; Salavert Fabiani, Vicent (Universitat de València) “La fusió dels estudis industrials i de comerç a València 1852-1867”

17.45-18.00 - Blanes Nadal, Georgina; Garrigós Oltra, Lluís (Universitat Politècnica de València); Sebastià Alcaraz, Rafael (Universitat d'Alacant) “El profesorado de la

Escuela de Artes y Oficios de Alcoi: 1887-1901”

18.00-18.15- Blanes Nadal, Georgina; Millán Verdú, Carlos (Universitat Politècnica de València); Sebastià Alcaraz, Rafael (Universitat d’Alacant) “Tipología del alumnado inscrito en la Escuela de Artes y Oficios de Alcoi. 1887-1901”

18.15-18.30 - Toca Otero, Ángel (Universidad de Cantàbria) “La formación de técnicos y obreros en una industria química moderna de comienzos de siglo: la planta Solvay en España 1908-1935)”

18.30-18.45 Debat/debate/discussion

18.45-19.00 Pausa/break

L’actuació professional i la seva percepció/La actuación profesional y su percepción/ Professional activity and its perceptions

19.00-19.15 - Seckelmann, Margrit H. (Max-Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte, Frankfurt/M) “Industrial Engineering and the Struggle for the Protection of Patents in Germany, 1856-1877”

19.15-19.30 - De la Torre, Federico (Universidad de Guadalajara, México) “La ingeniería jalisciense en el siglo XIX y su aporte a la profesionalización de esta actividad en el occidente de México”

19.30-19.45 - Faure Benito, Roberto (Universidad Politécnica de Madrid) “El ingeniero “SUPELEC”

19.45-20.00 - Ginés Gibert, Montserrat (Universitat Politècnica de Catalunya) “El ingeniero como héroe popular y personaje literario en los Estados Unidos”

20.00-20.15 Debat/debate/discussion

Dimarts 19 de setembre de 2000

(Martes 19 de Septiembre/Tuesday 19th September 2000)

9.00-10.45 Comunicacions/comunicaciones/communications

Sala A/Room A

Difusió de tecnologia/Difusión de la tecnología/Diffusion of technology

9.00-9.15 - Sancho Llerandi, José Andrés; Iglésias Gómez, Laura María (Instituto de la Ingeniería de España) “Molinos hidráulicos en España en el siglo XVI”

9.15-9.30 - Puig Pla, Carles (Universitat Politècnica de Catalunya) “Innovació i difusió de tecnologia en la primera industrialització de Catalunya (c.1800)”

9.30-9.45 - Miquel i Serra, Domènec (historiador) “Enginyers industrials comissionats a l’Exposició Universal de Londres de 1862”

Projectes (I)/Proyectos (I)/Projects (I)

9.45-10.00 - Moreno Rico, Javier “El empeño del ingeniero Federico Armenter (1846-1912) por dotar a Barcelona de un arsenal naval”

10.00-10.15- Zamora i Mestre, Joan Lluís (Universitat Politècnica de Catalunya) “Julio Isamat Vila. 1924, el concurs de projectes per al nou edifici dels Tallers Nova Vulcano”

10.15-10.30 - Bassegoda Nonell, Juan (Universitat Politècnica de Catalunya) “Una obra ingenieril de Gaudí: El proyecto de viaducto sobre el torrente de Pomeret, en Sarrià”

10.30-10.45 Debat/*debate/discussion*

Sala B/Room B

Educació tècnica (II)/Educación técnica (II)/Technical education (II)

9.00-9.15 - García Castresana, Luis Ángel (Universidad del País Vasco) “Contribución de la industria en la formación de su mano de obra especializada y de sus cuadros técnicos en Vizcaya”

9.15-9.30 - Champeau, Virginie (Universitat de Nantes) “L’Institut Polytechnique de l’Ouest, 1919, l’École Supérieure du Bois, 1934: deux écoles de la crise”

9.30-9.45 - Tarasova, Valentina (Universitat de Moscou) “Engineering Education in Russia (Railway Transport Institutes in History and Modern Times)”

9.45-10.00 - Puig Rovira, Francesc Xavier (Universitat Politècnica de Catalunya) “La reforma de l’ensenyament tècnic de 1957, preludi de la transformació dels estudis tècnics”

10.00-10.15 - Jorgensen, Ulrik (Technical University of Denmark) “Strategies of Renewal in Engineering: Walking in Closed Circles”

10.15-10.30 Debat/*debate/discussion*

10.45-11.00 Pausa/*break*.

11.00-13.15 L’Enginyeria pre-industrial a Espanya/*La Ingeniería pre-industrial en España/Pre-industrial Engineering in Spain*

Relator/*Commentator*: Vicent Salavert Fabiani

- Nicolás García Tapia (Universidad de Valladolid) “Los ingenieros en el Renacimiento español”

- Isabel Vicente Maroto (Universidad de Valladolid) “Las escuelas de artillería y fortificación en los siglos xvi y xvii”

- Juan Helguera Quijada (Universidad de Valladolid) “Los técnicos extranjeros en la industria metalúrgica española del siglo xviii”

- Mariano Esteban Piñeiro (Universidad de Valladolid) “Academias técnicas en la España del siglo xvi”

15.00-16.30 Comunicacions/*comunicaciones/communications*

Sala A/Room A

Projectes (II)/Proyectos (II)/Projects (II)

15.00- 15.15 - Navas, Teresa (Universitat Politècnica de Catalunya) “Apunts sobre l’origen de la xarxa viària moderna en el territori barcelonès (1833-1860)”

15.15-15.30 - Villalante Llauredó, Manuel (Universitat Politècnica de Catalunya) “Trànsit, transport i enginyeria: una aproximació a la història de Catalunya i Barcelona”

15.30-15.45 - Jornet, Atanasi (AEG Motores); Valero, Emili (ETS Enginyeria Industrial de Terrassa); Freyre, Marc (ETS Enginyeria Industrial de Terrassa) - “El motor

d'inducció un segle després: estudi del motor asíncrònic d'alt rendiment. Model transitori d'arrancada”

15.45-16.00 - Puiggené Rovirosa, Ramon (Fondo Histórico ENDESA); Tatjer Mir, Joan (Comissió de Cultura, Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya) “Conservación y uso del patrimonio industrial eléctrico de FECSA-ENHER (grupo ENDESA). ‘La belleza de la técnica’”

16.00-16.15 Debat/*debate/discussion*

Sala B/Room B

Enginyeria en la indústria/Ingeniería en la industria/Engineering in industry

15.00-15.15 - Laube, Stefan (Berlín) “Categories of class, nation and paternalism in the behaviour of entrepreneurs in Lodz”

15.15-15.30 - Simón Arias, Julia (Universitat Politècnica de Catalunya) “Un apropament a la siderurgia catalana de fa 150 anys”

15.30-15.45 - Carreras Bayés, Dolors; Carreras Planells, Ramon (Universitat Politècnica de Catalunya) “Memòries de l'enginyer industrial Ramon Carreras Arimany (1879-1949) director de la Colònia Güell”

15.45-16.00- De la Cruz Gómez, Carlos (Universidad de Castilla-La Mancha) “Fábrica de motores ‘La Hispania’ en Guadalajara”

16.00-16.15 - Kriekhaus, Stefan (Humboldt Universität Berlin, Institut für Geschichtswissenschaften Lehrstuhl für Wissenschaftsgeschichte) “Strategic Orientations of German Research and Development in Production-technology 1970-1990”

16.15-16.30 Debat/*debate/discussion*

16.30-17.00 Pausa/*break*

17.00-19.15 L'Enginyeria industrial a Europa/La Ingeniería Industrial en Europa/Industrial Engineering in Europe

Relator/*Commentator*: Antoni Roca Rosell

- Irina Gouzevitch, (École des Hautes Études en Sciences Sociales, París) "Les ingénieurs industriels en Russie, 1850-1950 : une histoire à restituer"

- Hans-Joachim Braun (Bundeswehr Universitaet Hamburg) "Engineering Education and the Professionalization of Engineers in Germany in the 19th Century"

- André Grelon (École des Hautes Études en Sciences Sociales, París) "La formation des ingénieurs et le développement des sciences appliquées en France, 1829-1914"

- Timo Myllyntaus (University of Helsinki, Finland) "Harbingers or Daredevils? Nordic Engineering Students at the Turn of the 19th and 20th Centuries"

19.15-20.30 Clausura/*closing session*. Conferència/*conferencia/lecture*: Ramon Garrabou (Universitat Autònoma de Barcelona) "Els enginyers industrials en la construcció de la Catalunya contemporània"

Dimecres 20 de setembre de 2000

(Miércoles 20 de Septiembre/Wednesday 20th September 2000)

10.00 Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Visita opcional/*Optional visit*